

Covid-19

Rendkívüli hírlevél a koronavírus járvánnyal kapcsolatban.

Tisztelt Ügyfeleink!

Rendkívüli időket élünk, amely nemcsak a magánszemélyektől és a vállalkozásoktól, a gazdasági és a politikai élet szereplőitől, de a jogi szakma képviselőitől is újszerű, gyors, de higgadt és professzionális válaszokat követel. Első lépésként alább igyekeztünk összegyűjteni a legfontosabb tudnivalókat és hasznos tanácsokat, amik az elkövetkező napokban, hetekben Önöknek és a szélesebb jogkereső közönségnek segítséget tud nyújtani ahhoz, hogy az új típusú koronavírus (COVID 19) okozta megbetegedések következtében előálló rendkívüli helyzetben jogi szempontból helyes döntéseket tudjanak hozni. Hangsúlyozzuk, hogy minden eset más és más, ezért a lent írtak nem minősülnek konkrét jogi tanácsnak, hiszen ilyen csak valamennyi körülmény ismeretében tudunk adni. Amennyiben kérdése van az alábbiakkal kapcsolatban, keresse a CERHA HEMPEL szakértőit bizalommal, akik ebben a nehéz helyzetben is bármikor állnak rendelkezésére.

Adatvédelem:

A koronavírus miatt kialakult járványügyi válsághelyzet kapcsán számos kérdés merül fel a munkáltatók, a munkavállalók és az egyének részéről egyaránt, így pl., hogy a helyzet kezelése és a vírus terjedésének csökkentése érdekében milyen intézkedéseket hozhatnak a munkáltatók, mely intézkedéseket kell tűniük a munkavállalóknak, ill. harmadik személyeknek úgy, hogy közben egyrészt ne sérüljenek a hatályos adatvédelmi szabályok, másrészt pedig a személyes adatok védelméhez való jogok ne sérüljenek.

Talán az egyik legfontosabb kérdés, hogy lehetősége van-e a munkáltatónak az egészségügyi adatok gyűjtésére annak érdekében, hogy kiszűrjék az esetlegesen fertőzött személyeket?

Az egészségügyi adat a személyes adatok kategórián belül is egy magasabb védelmet élvező kategória, az adatvédelem nyelvén „a személyes adatok különleges kategóriájába” tartozik. Ez azt is jelenti, hogy főszabályként ezek kezelése tilos.

Az ilyen típusú adatkezelés jogszerűségéért is az adatkezelő, azaz például az ellenőrzést elrendelő munkáltató felelős.

Az egészségügyi adatok kezelése is csak annyiban lehet indokolt, amennyiben nincs más olyan megoldás, amely a személyes és/vagy egészségügyi adat kezelése (vagy egyáltalán adatkezelés) nélkül is képes a kívánt cél elérésére (szükségesség és arányosság elve). Ilyen megoldás lehet például a higiéniai, takarítási szabályok szigorítása, találkozók elhalasztása, ezek azonban a potenciális vírushordozó személyek kiszűrésére nem jelentenek megoldást.

A magyar adatvédelmi hatóság, a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság („**NAIH**”) is reagált a COVID-19-re. Előrebocsátjuk, hogy a NAIH a koronavírus járvánnyal kapcsolatos adatkezelésekről szóló tájékoztatója („**Tájékoztató**”) 2020. március 10-i keltezésű, és az események gyors és súlyosbodó előrehaladása magával hozhatja azt, hogy a Tájékoztató egyes megállapításait akár maga a NAIH felülírja.

A NAIH a Tájékoztatóban elfogadhatónak találja a munkáltató általi megfelelő tájékoztatáson alapuló olyan kérdőívek kitöltését, amelyek az alábbi adatokra vonatkoznak:

- a munkavállaló személyazonosságának megállapításához szükséges adatai,
- annak ténye, hogy a munkavállaló utazásának helyszíne és időpontja egybeesik-e a munkáltató tájékoztatójában felsorolt területekkel és időpontokkal,
- a tájékoztatóban megjelölt területekről érkező személyekkel való érintkezés tényére vonatkozó adatok, valamint
- a munkáltató által megtett intézkedésekre vonatkozó adatok,

amennyiben előzetes kockázatelemzés alapján a munkáltató arra az eredményre jutott, hogy az intézkedés szükséges és arányos mértékben korlátozza a munkavállalók magánszférájához fűződő jogát.

A Tájékoztatóból kiderül az is, hogy az említett munkahelyi kérdőívek nem tartalmazhatnak az egészségügyi kórtörténetre vonatkozó adatokat, és a munkáltató egészségügyi dokumentáció becsatolását sem írhatja elő. Ezenfelül a NAIH álláspontja szerint a lázmérőt alkalmazó, mindenkire kiterjedő szűrővizsgálatok előírása sem minősül arányos intézkedésnek.

A Kormány 2020. március 18-i rendeletével úgy döntött, a Munka Törvénykönyve tekintetében bizonyos eltéréseket enged. Ilyen például, hogy a veszélyhelyzet megszűnését követő harminc napig

- a munkáltató a munkavállaló egészségi állapotának ellenőrzése érdekében a szükséges és indokolt intézkedéseket megteheti.

A fentiek – elvi szinten – a harmadik személyekkel (pl. ügyfelek, látogatók) kapcsolatos adatkezelés során is alkalmazandók. Nyilvánvalóan a munkavégzésre irányuló jogviszonyhoz képest lehetnek addicionális vagy eltérő elemek a harmadik félhez kapcsolódó jogviszonyban, de a személyes adatok védelme és az adatvédelmi alapelvek betartása, valamint a mindig hangsúlyozott szükségesség-arányosság nem hagyható figyelmen kívül.

Hitelezés:

Az egyik legfrissebb kormányzati intézkedés a korona vírus okozta válsághelyzet gazdasági hatásainak enyhítésére az általános hiteltörlesztési moratórium bevezetése a 2020. március 18. napján fennálló szerződések alapján már folyósított finanszírozási összegekre vonatkozóan:

A Kormány 47/2020. (III. 18.) Korm. rendelete alapján, ha a felek eltérően nem rendelkeznek, a veszélyhelyzet fennállása alatt az adós a hitelező által üzletszerűen nyújtott hitel- és kölcsönszerződésből, illetve pénzügyi lízingszerződésből eredő tőke-, kamat-, illetve díjfizetési kötelezettségének teljesítésére 2020. december 31-éig fizetési haladékat kap. Az érintett szerződésekben meghatározott szerződéses kötelezettségek teljesítésének határideje, illetve a kötelezettségvállalás időtartama a fizetési moratórium idejével meghosszabbodik. A fizetési moratórium időtartamát a Kormány rendeletével meghosszabbíthatja.

A fizetési moratórium az érintett szerződésekhez esetleges kapcsolódó biztosítékokra is kihat: vagyis az érintett szerződések teljesítési határidejének módosulása a szerződést biztosító járulékos és nem járulékos mellékkötelezettségeket is módosítja, függetlenül attól, hogy a felek a mellékkötelezettséget szerződésbe vagy egyoldalú jognyilatkozatba foglalták.

A veszélyhelyzet fennállása alatt lejáró szerződések lejárat dátuma 2020. december 31-éig meghosszabbodik.

A fenti fizetési moratórium nem érinti az adós azon jogát, hogy az eredeti szerződési feltételek szerint teljesítsen.

A hiteltörlesztési moratórium lehetőségének elrendelésén túl a fenti Kormányrendelet az újonnan felvett fogyasztói kölcsönök kapcsán kamatplafont állapított meg: Ez alapján a 2020. március 18-át követően kötött szerződések alapján felvett, zálogjoggal nem biztosított fogyasztói hitelek esetén a teljes hiteldíj mutató nem haladhatja meg a jegybanki alapkamat öt százalékponttal növelt

mértékét (vagyis a rendelet által az ilyen fogyasztói hitelek THM értéke jelenleg 5,9%-ban került maximálásra).

Versenyjog:

Legelőször is fontos tisztában lenni azzal, hogy a COVID 19 járvány nyomán kialakult rendkívüli jogrendben sem az európai, sem a magyar jogalkotók nem függesztették fel a versenyjogi szabályok alkalmazását. Mindez azt jelenti, hogy továbbra is tilos bármilyen fajta versenykorlátozásban való részvétel, illetve szigorú szankciókra számíthatnak az erőfölényükkel visszaélő vállalkozások is. A jelen járványügyi helyzetben az alábbiak jelenthetnek versenyjogi szempontból kiemelt kockázatot a gazdasági élet szereplői számára.

- **Jogszerűtlen információcsere:** Még a COVID 19 okozta veszélyhelyzetben is tilos vállalkozáscsoporton kívüli, független szereplőkkel bizalmas üzleti adatokat megosztani. A független piaci szereplők közötti információcsere rendkívül szigorú európai megítélése miatt jelenleg még valószínűtlennek tűnik, hogy a veszélyhelyzet elmúltával a jogalkalmazó szervek kimentésként elfogadják a koronavírus okozta járványhelyzetet akkor, amikor a vállalkozások közötti információcsere jogszerűségét mérlegelik majd. Ellenkező állami jelzés hiányában nem javasoljuk tehát bizalmas, üzleti, stratégia információk megosztását (legyenek azok akár a járvány kezelésével kapcsolatban tett óvintézkedések, legjobb gyakorlatok közzétételével, vagy jogszabályértelmezéssel kapcsolatos közös fellépések) független harmadik felekkel, sem közvetlenül, sem szakmai, iparági szövetségeken (egyesületek, ipartestületek, kamarák) keresztül. Természetesen közegészségügyi, biztonsági indokok mentén még versenytársak is megoszthatnak bizonyos információkat, ezeket azonban előtte feltétlenül szükséges versenyjogi szakértők segítségével körültekintően elemezni.
- **Kriziskartell:** Az Európai Bizottság és a GVH által a 2008-as pénzügyi válság nyomán követett versenyjogi joggyakorlat egyértelműnek látszik a tekintetben, hogy a teljes gazdaságot érő megrázkódtatásokat sem tekintik a jogalkalmazók olyan körülménynek, ami mentesülést adhatna a szigorú kartelltilalmi szabályok alól. Következésképpen továbbra is kiemelten fontos, hogy semmilyen jogellenes egyeztetésben ne vegyen részt versenytársaival.
- **Erőfölénnyel való visszaélés:** Különös figyelmet kell fordítani a jelen helyzetben az erőfölényben lévő vállalkozásoknak a versenyjogi megfelelésre, mivel a rendkívüli piaci folyamatok nyomán csábító lehet számukra kihasználni piaci erejüket a gyengébb és így gyorsabban bajba kerülő versenytársaik vagy a fogyasztóik kárára. Különösen ügyelni szükséges a következők elkerülésére:
 - **Túlzó árazás:** a megnövekedett kereslet normál piaci folyamatok között áremelkedéshez vezet, azonban erőfölényben lévő cégek ilyen esetekben sem emelhetik indokolt költségeik és egy tisztességes nagyságú haszon összege fölé áraikat, különösen nagyon keresett termékek (kézfertőtlenítő, szájmaszk, alapvető élelmiszerek stb.) esetében.
 - **Kibocsátás vagy a termelés korlátozása:** ha lehet, most még inkább tilos a nagy kereslettel érintett árukat a forgalomból kivonni, vagy piacra dobásukat elnapolni, hogy később még nagyobb profitot realizálhassunk azokon.
 - **Szerződéskötéstől elzárkózás:** az üzleti partner kiszolgáltatásától indokolatlanul elzárkózni nem szabad (jelen esetben még egy erőfölényes cég is küzdhet olyan objektív módon is

igazolható kihívásokkal – pl. munkaerő vagy kapacitás hiány – amely indokolhatja az elzárkózást, ez azonban esetről esetre vizsgálandó).

- **Árukapcsolás:** Az erőfölényes cég által egy nagyon keresett termék forgalmazását, eladását egy másik, kevésbé keresett termék vagy szolgáltatás igénybevételétől függővé tenni szintén tilalmazott.
- **Kiszorító visszaélések:** az erőfölényes cég a versenytársainak a piacról történő kiszorítására törekszik pl. üzletfelek megkülönböztetése, ragadozó árak (veszteséget eredményező kirívóan olcsó árazás) alkalmazása, hátrányos piaci helyzet előidézése stb. által, mely megakadályozására a GVH a közeljövőben kiemelt figyelmet fog szentelni.
- **Kereskedelmi törvény:** A járvány által különösen érintett kiskereskedelmi szektorban működő vállalkozások számára kiemelt figyelmet szükséges fordítani az ágazati szabályokra, speciális versenyjogi szabályokat a Kertv. és a Tfmtv. tartalmaz számukra. Mivel kiváltképpen az élelmiszer kiskereskedelem esetében várható kiemelt lakossági és így hatósági érdeklődés, számukra elengedhetetlen az eddigieknél is magasabb fokú jogszabályi megfelelés. A jelen válságos helyzetben ezért alapos jogi elemzés nélkül nem javasolnánk üzleti döntéseket hozni a beszállítókkal szemben alkalmazni tervezett lépésekről kiskereskedelemben aktív nagy láncok részéről.

Fogyasztóvédelem:

A közvélemény kiemelt érdeklődésére számot tartó, nem várt, rendkívüli események során – amilyen a COVID 19 járvány is – sajnos szinte törvényszerűen elszaporodnak a csalók, ügyeskedők, a kiszolgáltatott, vagy hiszékeny, kétségbe esett fogyasztók helyzetét kihasználni igyekvő vállalkozások. Így nyilván egyre többet fogunk találkozni védelmet, gyógyulást, biztonságot ígérő csodaszereket népszerűsítő kereskedelmi kommunikációkkal, miközben sajnos teljes a tudományos egyetértés tekintetben, hogy ilyen gyógymód vagy védelem egyelőre nem áll rendelkezésre. Ezek a tisztességtelen gyakorlatok ugyanakkor a kiemelt hatósági ellenőrzést és szigorot is magukkal hozzák. A GVH a közelmúltban ki is adott egy [tájékoztatót](#) arról, hogy milyen elvárásokat támaszt a jogszerűen működő vállalkozásokkal szemben a fogyasztói tájékoztatása során. A legfontosabb hatósági elvárások az alábbiak:

- **Gyógyhatás:** a kereskedelmi gyakorlat (nemcsak a szó szoros értelmében vett reklámok, hanem minden egyéb, a fogyasztók döntését befolyásolni törekvő eszközök – facebook posztok, szerkesztői tartalom, interjúk, véleményvezérek posztjai stb.) kialakítása során feltétlenül ügyeljünk arra, hogy megalapozatlanul ne tulajdonítsunk gyógyhatást termékünknek, szolgáltatásunknak. A gyógyhatás meglétét a kereskedelmi gyakorlat közzétevőjének kell tudományos alapossággal igazolnia (pl. pusztán fogyasztói tapasztalatok – „*elmúlt tőle a lázam*” – nem elegendőek).
- **Élelmiszerek:** az élelmiszerként forgalomba hozott termékeknek tilos gyógyhatást tulajdonítani, még úgy is, ha a reklám a csak az élelmiszer egyes összetevőivel kapcsolatban utal a gyógyhatásra oly módon, hogy így a reklám egészének az az üzenete, hogy maga a termék bír gyógyhatással.
- **Sérülékeny fogyasztók:** a kiszolgáltatott, beteg, idős emberek minden esetben sérülékeny fogyasztónak minősülnek, a járvány idején azonban potenciálisan minden egészségéért aggódó

ember sérülékeny. Így az ezzel a ténnyel történő visszaélés kiemelt súllyal esik a latba, amikor a GVH egy-egy reklám jogszerűségéről dönt.

- **Jóváhagyás, tanúsítvány:** a hatóság szigorúan ellenőrzi, hogy a termékek forgalmazói ne hivatkozzanak olyan hivatalos jóváhagyásokra és tanúsítványokra (pl. „a Magyar Orvosi Kamara ajánlásával”, „a legtöbb háziorvos ezt ajánlja”, „approved by the WHO” stb.) a kereskedelmi kommunikációjuk során, amelyekkel azok valójában nem bírnak.
- **Elérhető készletek:** kiterjedt kommunikációs kampány során egyébként is figyelmet kell arra fordítani, hogy a reklámozott termékek megfelelő mennyiségben álljanak a fogyasztók rendelkezésére. Jelen helyzetben ugyanakkor ez kiemelten igaz, mivel a vásárlási kedv sokszorosára növekedett bizonyos termékek (egészségügyi termékek, gyógyszerek, élelmiszerek) esetében. Ezért csak akkor fogjunk népszerűsítésbe, ha biztosak vagyunk benne, hogy az adott terméket tudjuk is biztosítani valamennyi érdeklődőnek.
- **Árkedvezmények:** csak valós, ténylegesen nyújtott, ellenőrizhető árengedményeket kínáljunk a fogyasztóknak. Különösen ügyelni kell arra, hogy ne reklámozzunk fiktív árengedményt oly módon, hogy a terméket korábban nem alkalmazott „eredeti árra” drágítjuk annak érdekében, hogy az elérhető kedvezmény magasabbnak tűnjön.

A fenti általános megfontolások mellett természetesen számtalan egyedi probléma és speciális helyzet felmerülhet. Szeretnénk biztosítani Önöket, hogy a CERHA HEMPEL csapata az eddig megszokott minőségben, a lehető legbiztonságosabb digitális technológiára támaszkodva, továbbra is áll rendelkezésre és segít jogi kérdéseik megválaszolásában, támogatva a jogszabályi megfelelést az Önök vállalkozásánál. Keressen bennünket bizalommal!

Tisztelettel:

A CERHA HEMPEL csapata nevében

Polauf Tamás, Dérer Ákos, Dömők Adrienn, Albert Lili